

Előfizetési ár:

Egész évre	4 K.
Fél évre	2 K.
Negyed évre	1 K.
Egyes szám	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid költségre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Új faállománybecslési eljárás. (Rónai György.)

A fegyveradóról.

Gazdasági tanácsadó: Házinyúltenyésztés külföldön. (Bálintffy József.) — Házinyúlnak ingyenes és kedvezményes áron való beszerzése.

Különfélék: A föld- és erdőbirtokosokhoz. — Sajtóhiba. — Időjelzés.

Hivatalos közlemények: Hirdetmény az erdőéri és vadéri szakvizsgák ügyében. — A vadászati szerződéseken előírt kikötések teljesítése ügyében.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Néhai Ferencz Ferdinánd trónörökös naplójából. (Uj. Thóbiás Gyula.)

Új faállománybecslési eljárás.

Irta: Rónai György.

A magyar királyi központi erdészeti kísérleti állomás folyóiratában, az «Erdészeti Kísérletek»-ben ismerttettem egy új faállománybecslési eljárást.

Mint hogy ez a faállománybecslési eljárás egyszerűségénél és pontosságánál fogva gyakorlati szempontból nagy jelentőséggel bír, azért azt röviden e lap olvasóival is megismertetem.

A fatermési tábláktól és a szembecsléstől eltekintve, a faállomány fatömegének a megállapításánál a legáltalánosabban ismert és a gyakorlatban követni szokott eljárás az, hogy az állomány fatömegét a körlapösszeg alapján kiszámított, ledöntött és pontosan köbözött átlagfák fatömegével számítjuk ki, azáltal, hogy az átlagfák köbtartalmát szorozzuk a talált törzsek számával.

Eljárásunk a következő:

A megbecsülendő faállományban felvett próbaterületen, vagy az állomány egész területén az összes törzseket mellmagasságban megmérjük és a megmért átmérőket az erre előkészített jegyzőkönyvben centimeter vastagsági fokok szerint feljegyezzük. (Lásd az 1. kimutatást.)

Ennek megtörténtével kiszámítjuk, hogy milyen mellmagassági vastagsággal bír az a fa, melynek fatömege a felvett fák fatömegének átlagát kell, hogy adja és a mit átlagfának nevezünk.

Mint hogy egyenlő magasság és egyenlő alak mellett a fák köbtartalma arányos azok mellmagassági körlapjával, azért az átlagfa mellmagassági átmérőjét nem a felvett átmérők, hanem az azoknak megfelelő körlap alapján kell meghatároznunk.

E célból az erdészeti zsebnaptárban levő henger, vagy körlapszorzási táblával előbb minden egyes cm. vastagsági fokra kiírjuk az ebben a vastagsági fokban talált törzsszámnak megfelelő körlapösszeget és azután ezeket a körlapösszegeket összegezzük.

A kapott összeg a felvett fák körlapösszegét adja, amelyből, ha azt a felvett fák számával elosztjuk, megkapjuk az átlagfa körlapját.

Hogy ezt az átlagos körlappal bíró fát az állományban kikereshessük, ismernünk kell annak átmérőjét.

Ezt a hengertábla előtt levő körlyaptáblából egyszerű visszakeresés útján állapítjuk meg, a mikor is azt keresük, hogy az adott körlapnak milyen átmérő felel meg.

Ha már most felkeresünk az állományban egy olyan törzset, a melynek mellmagassági átmérője az így kiszámított átlagos átmérőnek megfelel s azt ledöntetjük, köbözük és köbtartalmát a felvett fák számával szorozzuk: megkapjuk a felvett állomány fatömegét.

Ha a felvett terület csak próbaterület, vagyis a megbecsülendő állomány területének csak bizonyos hányada, akkor úgy kapjuk meg az egész faállomány fatömegét, ha a próbaterületnek egy holdra átszámított fatömegét szorozzuk az állomány egész területével.

Az eljárás, valamint a későbbiek megvilágítására a következőkben egy példát is kidolgoztam.

A felvett állomány törzsenkénti felvételét és a felvett törzsek körlapösszegét a túloldalon levő kimutatás tünteti fel.

A kimutatásban az állomány törzsei, a mint azt a gyakorlatban leggyakrabban tenni szoktuk, csak páros centiméterenként vannak felvéve.

A felvett állomány körlapösszege $26 \cdot 810 \text{ m}^2$; az átlagfa körlapja tehát: $26 \cdot 810 : 337 = 0 \cdot 0796 \text{ m}^2$; az ennek megfelelő átmérő pedig $31 \cdot 85$, kerekén 32 cm .

Az állományban ilyen átmérőjű fát ledöntve, annak köbtartalmát $0 \cdot 706 \text{ m}^3$ -nek találtam s ennek alapján az állomány fatömege $0 \cdot 706 \times 337 = 237 \cdot 922 \text{ m}^3$.

1. kimutatás.

Mell- magas- sági át- mérő cm.	Erdeifenyő főállomány törzs- száma		Körlap- összeg m. ²
	j e l e k k e l	szám- mal	
16	-	1	0·020
18	≡	3	0·076
20	≡ # #	12	0·377
22	# #	9	0·342
24	# # # # #	23	1·040
26	# # # # # # # #	33	1·752
28	# # # # # # # # # #	48	2·956
30	# # # # # # # # # #	45	3·181
32	# # # # # # # # # #	40	3·217
34	# # # # # # # # # #	40	3·632
36	# # # # # # #	29	2·952
38	# # # # =	17	1·928
40	# # # =	12	1·508
42	# # -	11	1·524
44	# #	9	1·368
46	=	2	0·332
48		-	
50	≡	2	0·393
52	!	1	0·212
		337	26·810

Ha nagyobb pontosságra törekszünk, egynél több átlagfát döntetünk és azoknak átlagos fatömegével számolunk.

A mint látjuk, ennek az eljárásnak lényege azon a feltételen alapszik, hogy a faállomány törzsei egyenlő magassággal és egyenlő alakú birnak s hogy ennek megfelelően azoknak fatömege arányos a mellmagassági körlappal.

Ez a feltétel azonban a természetben nem áll fenn.

A faállományok beható elemzése révén kitűnt, hogy csupán az átlagos átmérőn felül lévő törzsek fatömege arányos azoknak mellmagassági körlapjával, és hogy a faállományt alkotó törzsek nemesak magasságukra, hanem alakjukra nézve is többé-kevésbé eltérnek.

Az egész állományra vonatkozó átlagfának tehát nemesak különböző átmérőjű, hanem különböző magasságú és alakú törzseket is kell képviselnie.

És minthogy nincsen egyéb szabályunk, a mit az átlagfák kiválasztásánál követnünk kell, mint az, hogy a kiválasztott fának minden egyéni hibától és rendellenességtől — úgy magasságra, koronára, mint alakra nézve — mentnek kell lennie, azért az átlagfa fatömege a valóságban rendszeren vagy nagyobb, vagy kisebb a pontos átlagnál.

Kísérletek igazolják, hogy a faállománynak ilyen, az egész állományra vonatkozó átlagtörzsszel való megbecslése ritkán ad elég pontos eredményt; különösen a választékokra nézve nem, még akkor sem, ha egynél több átlagtörzset döntetünk és azoknak átlagos fatömegével számolunk.

Megbízható eredményt, főleg a választékokra nézve csak akkor kapunk, ha a cm.-vastagságonként felvett törzseket valamely eljárás szerint úgynevezett vastagsági osztályokba csoportosítjuk és az egyes vastagsági osztályokban döntött átlagfák fatömegéből előbb a vastagsági osztálynak, tehát a fának kisebb — méreteikben nem annyira eltérő — csoportjára számítjuk ki a fatömeget és végeredményben ezeknek a csoportoknak a fatömegösszegében keressük az állomány fatömegét.

Ez a becslési eljárás azonban már nagyon hosszadalmas számítással jár és ennek pontossága is a dön-

TÁRCZA.

Néhai Ferencz Ferdinánd trónörökös
naplójából.

Irta: Ifj. Thóbiás Gyula.

Mielőtt a feledés enyhét, pihenést nyújtó leplevel lassan-lassan betakarná a megindító sorsra jutott Fenséget, még egyszer magunk elé varázsoljuk vadász körökben a főherceget, a mint a trópusok őserdeit bujja.

Örök eszménye marad néhai Ferencz Ferdinánd trónörökösünk az igazi vadásznak a fegyverrel, a tollal való vadászó művészetnek, mert a szó szoros értelmében művészi módon kezelte a fegyvert, ámulatba ejtve vadászatain a szemtanukat és csodálatra ragadtatva, ha csillogó színarany tollát kezébe fogta. A széttört kagyló szerte hulló gyöngyeihez hasonlóan fénylik az ő jószágos lelke élettörténeteiben, írásaiban, könyveiben. Előtűntünk az utóbbiakból fog kibontakozni a fejedelmi vadász, a félelmet, a veszélyt nem ismerő hős markáns alakja, a ki ezernyi akadályllyal szemben is diadalmasan küzdött.

Köztudomású, hogy volt trónörökösünk 1892/3-ban

körülvizsgálta a Földet, tapasztalatait, benyomásait hűen irta le Naplójában, melyet 1896-ban bocsátott közre két testes kötetben. Művét az előszóban foglaltak szerint szeretteinek és barátainak szánta. A nagybecsű könyv manapság ritkaságszámba megy a könyvpiacra és mivel magyar fordításban sem jelent meg, aktuálisnak tartjuk néhány szemelvényt a forró égővi vadászatokról bemutatni.

1892. december 14-én indult el a trónörökös Triesztből az «Erzsébet» czirkáló hajón; kíséretében a következő urak voltak: Wurmbrand-Stuppach Leó gróf tábornok, kamarai előljáró; tót-prónai és blatniczai Prónay Gyula huszárfőhadnagy, szolgálattétő kamarás; Clam-Martinitz Henrik gróf tartalékos ulánusfőhadnagy, kamarás; Liburnam Lorenz Lajos dr., az udvari természetrajzi múzeum őrségéde, a nepali vadász-expedícióig; Hodek Ede állattömő, a ki a trónörökös nagyszerű vadász-zsákmányát szakszerűen konzerválta.

Ceylonban, az első elefántok.

Ceylon szigetére január 5-ikén érkeztek s Kolombonál kikötöttek; a sziget fölséges szépsége s nagyszerű klímája elragadtatással tölti el a trónörököst, a ki az ünnepies fogadtatás után meglátogatja a kolombioi mű-

tött törzsek számától és attól függ, hogy milyen gond-
dal és szerencsével választottuk ki az átlagtörzseket, a
melyeknek az általuk képviselt vastagsági osztály tör-
zseinek alakra, magasságra és fatömegre nézve pontos
átlagát kell, hogy adják.

Ez az eljárás egyébként azzal a nehézséggel is jár,
hogy a különböző és előre megállapított átmérővel bíró
átlagfa kiválasztása — ha azt lelkiismeretesen vége-
zük — meglehetősen körülményes.

De a sok átlagfa döntése és köbözése is nagy mun-
kát igényel és sok esetben kerülendő, vagy nincs meg-
engedve.

Mindezeket a nehézségeket kiküszöböli az az el-
járás, a mit ismertetni akarok, s a mely éppen ezen
előnyei miatt kiváló gyakorlati fontossággal bír.

(Vége következik.)

A fegyveradóról.

Már többször ismertettük lapunkban a hatóságilag
felesketett erdőtisztek és erdészeti altisztek által adó-
mentesen tartható fegyverek számára és minőségére
vonatkozó rendelkezéseket, a melyekből kimutattuk,
hogy a felesketett erdőtisztek és erdészeti altisztek szol-
gálati czélokra két darab fegyvert tarthatnak adómen-
tesen, a mely fegyverek közül az egyik, sörétes vadász-
fegyver is lehet.

Daczára annak, hogy az erre vonatkozó rendelkezé-
seket több ízben szó szerint is közöltük, az erdőtisztek,
de különösen az erdészeti altisztek nem egy helyütt
zaklatásnak voltak kitéve, nemcsak a sörétes, hanem
gyakran még a golyós (Werndl karabély) fegyver adó-
mentes tartása miatt is.

Ennek az indokolatlan zaklatásnak és helytelen el-
járásnak a megszüntetését czélozza a pénzügyminiszter
úrnak, lapunk előbbi számában közölt s valamennyi
m. kir. pénzügyigazgatósághoz intézett 1914. évi 29,844.
számú körrendelete, a melyben a miniszter úr felmerült
kételyek eloszlatása czéljából a m. kir. földművelésügyi
miniszter úrral egyetértőleg kijelenti, hogy a vadászati
adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-cz. 5. §-ának f) és g)
pontjai alatt felsorolt erdőtisztek és erdőőrök szolgálati
czélra két adómentes fegyvert tarthatnak és pedig az
erdővédelmi szolgálatra egy golyós, a vadórzési és vadá-
szati felügyelői szolgálatra pedig egy sörétes fegyvert.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 38. §-a szerint felesketett
erdőtisztek és erdőőrök az említett szolgálatuk sikeres
elláthatása végett golyós fegyveren kívül sörétes szol-
gálati fegyver tartására is vannak utalva; mert a vadá-
szati felügyelői, vadórzési, vadvédelmi s vadászási
teendők elvégzése ily fegyver használata nélkül nem
gyakorolható.

Ezek a fegyverek azonban szolgálaton kívül vadá-
szatra nem használhatók. Vadászatra való használásuk
tehát a fegyveradó-kihágás tényálladékát állapítja meg
és az 1883. évi XXIII. t.-cz. 43. §-ának d) pontja értel-
mében 20 koronától 40 koronáig terjedhető pénzbírság-
gal büntetettik.

Sajnos, ez a körrendelet aligha fogja az erdőtisztek
és erdészeti altisztek további zaklatását megszüntetni
és az adómentes fegyverek tartásának kételyeit elosz-
latni, mert a körrendelet szövegezése olyan laza, hogy
abba a legcsekélyebb rossz indulattal, vagy részrehaj-
lással bármit bele lehet magyarázni.

Mi a körrendeletet úgy értelmezzük — és azt hisz-

zeumot. Trónörökösünk nagyon szerette a múzeumokat.
«Muzeomániában szenvedek», írja tréfásan Naplója má-
sodik kötetében. Január 6-án Handyba tett kirándulást,
a régi ceyloni királyok fővárosába. Ott nagy ünnepsé-
ggel várták s megmutatták a buddhisták egyik legszen-
tebb ereklyéjét: Buddha egyik fogát, a mely 5 cm.
hosszú, 2½ cm. széles, gesztenyebarna s úgy látszik,
nem egyéb egy darab elefántsontnál, mert Buddha
valódi fogát még a portugálok a britt uralom előtt,
mely 1802 óta tart, megégették, mikor elfoglalták a
helyet. Este nagyszerű ünnepet látott a trónörökös.
Évenként egyszer tartják a perachera proccessziót, egy
vallásos menetet, melyben résztvettek a birodalom leg-
távolabbi részéből is az előkelő buddhista nemesek, ki-
sérletükkel, elenfantjaikkal. A fényes menet tarka színei,
a nagy embertömeg, a bemutatott fanatikus tánczok
fáklyafényben káprázatos képet nyújtottak: egy meg-
elevenedett mese az ezeregy éjszakából. A menet majd-
nem egy kilométer hosszú volt.

Másnap a szigetre öt napra tervezett vadászkirán-
dulásra indultak. Kalevavanál az angol vadásztársaság
egyik tagja egy ház verandáján, éppen a trónörökös
jelenlétében, vigyázatlanul bánt fegyverével, a puszka
elsült s golyója áthaladt a veranda fedelén, úgy hogy

a lyukon át az eget lehetett látni. Aznap elefántvadá-
szatra indultak s a trónörökös szerencsésen leterített
egy hatalmas elefántot, de egy másik megsebesített
elefánt, melyre a trónörökös kísérői löttek, iszonyú
dühvel feléjük rohant. Ha a trónörökös és társai félre
nem ugranak a bokrok közé, az elefánt összetaposta
volna őket, mert alig két méternyire rohant el tőlük.

E vadászkirándulás közben egy sárkányt loptak a
trónörököstől. A dolog úgy történt, hogy elefánt-lesen
ritka érdekes óriás gyíkra akadtak, a Varanus salvatorra,
mely a mesebeli sárkányt juttatta a trónörökös eszébe.
A hulló ott hevert előttük, apró szemével hunyorgatott
s nem mozdult, bár hangosan kergették s tanácskoztak,
hogyan öljék meg, mert az elefántok miatt nem akartak
rálőni. Erre aztán a trónörökös vadásztársa, Pirie angol
kapitány, levágott faággal feléje közeledett s a féreg
fejére ütött, az tuskés farkával dühösen maga körül
csapkodott s végre elpusztult, mire a trónörökös kísé-
rete fölívágta a mellét. Legalább két méter hosszú volt,
félméter a testének kerülete s húsz centiméter magas;
lábai olyanok, mint a dakszli kutyaé, éles karmokkal.
Az állatot egyelőre ott hagyták, de másnap már nem
találták, mert a bennszülöttek, valószínűleg babonából,
ellopták.

szük, hogy az is annak az intenciója — hogy minden hatóságilag felesketett erdőtiszt és erdészeti altiszt azon az erdőbirtokon, a melyen alkalmazva van, adómentes fegyverrel vadászhatsz, míg más birtokon csak úgy vadászhatsz, ha fegyvere után az adót megfizette.

A körrendelet azonban betű szerint mást mond, azt t. i. hogy az erdőtisztek és erdészeti altisztek «szolgálati célokra két adómentes fegyvert tarthatnak és pedig az erdővédelmi szolgálatra egy golyós, a vadórzési és vadászati felügyelői szolgálatra pedig egy sörétes fegyvert».

Eltekintve attól, hogy az erdőtisztek nem szoktak erdővédelmi szolgálatot teljesíteni, vajjon ha egy erdészeti altiszt egy meghatározott napon kizárólag erdővédelmi szolgálatot teljesít és sörétes fegyvert visz magával, tőle az elkobozható? avagy milyen fegyvert vigyen magával akkor, ha se vadóri, se erdővédelmi szolgálatot nem teljesít, hanem például ültetési, vagy útépitési munkálatot vezet?

Félreértésekre adhat alkalmat a körrendelet utolsó bekezdésének első mondata is, mely szerint ezek a fegyverek «szolgálaton kívül vadászatra nem használhatók». Ezek szerint tehát a csendőrök jogosítva lennének azt is kutatni, hogy az illető erdőtisztek és erdészeti altisztek szolgálatban vannak-e mikor vadásznak, vagy pedig szolgálaton kívül; de hogy ezt hogyan fogják megállapítani, azt valóban nem tudjuk. Ha egy erdőtiszt szabadságon van és a saját erdőgondnokságában mint a vadászbérlő vendége vadászik, tehát nincs szolgálatban, s adómentes fegyverével vadászik, a körrendelet szerint kihágást követ el?

Mint látjuk, ez a körrendelet sem hozta meg ennek a régóta vajdó kérdésnek a végleges rendezését.

Valósággal fejedelmi volt az elefántvadászat folytatása. A trónörökös elé a dzsungelben hatalmas elefánt került; a trónörökös vadászszíve hangosan vert a kolosszus láttára. Lehetőleg közlelről fért hozzá, fülére czélt s rálőtt. Az elefánt összeesett. A lövésre pokoli lárma kerekedett a dzsungelben, mindenfelé elefántok menekültek; valami harmincz elefántot hajtottak arra. A trónörökös megsebesített még egy elefántot. Pokoli zürzavar keletkezett; egyik elefánt a másik után került elő s a trónörökös kísérői: egy angol s egy bennszülött öreg singaléz vadász, a helyett, hogy a tartalékfegyvereket átnyújtották volna, gyorstüzelést kezdtek minden czél nélkül; a trónörökös valóságos golyózáporban állott, hiába kiabált rájuk, hogy szüntessék meg a tüzelést, a megvadult vadászok egyre lövöldöztek.

E közben a trónörökös maga újból megtöltötte fegyverét s egy csapás nyomán haladva, mely felől csörtetést hallott, egy menekülő nőstény elefántot terített le. Az öreg sikári vadászkísérő magán kívül volt örömeiben, még meg is simogatta a trónörökös arcát. Az elefántok farkát győzelmi jelül a trónörökösnek magának kellett lemetszenie; a singaléz kísérő magánkívül nevetgélt, ugrált, hiába sürgette a trónörökös, hogy siessenek a megsebesült harmadik elefánt után, nem hallgattak rá.

Gazdasági tanácsadó.

Házinyúltenyésztés külföldön. Német-, Angol-, Franciaországban és Belgiumban a házinyúltenyésztés igen régi idő óta általános elterjedésnek örvend és ott az okszerű házinyúltenyésztéssel nemcsak azt érték el, hogy asztalukon a kitünő, nagy tápértékű hús mindennapos, hanem azt is, hogy milliókat hoz be az országukba és a vele foglalkozóknak igen szép mellékjövedelmet nyújt.

Ez a haszon elsősorban a tenyésztő jólétét szolgálja ugyan, de közvetve a nemzeti vagyonosodás szempontjából is igen figyelemreméltó. Hazánkba a házinyúl és annak termékei, évente átlag 7½ millió korona értékben hozatnak be külföldről; ezért igen kívánatos volna, ha az okszerű házinyúltenyésztése Magyarországon is minél hamarabb általánosan elterjedne.

Franciaország évente 100 milliónál több házinyulát fogyaszt és 300,000 darabnál többet ad el.

Ha ezeket a nagy számokat olvassuk és fölötte egy kissé gondolkozunk, rá jövünk, hogy a házinyúltenyésztés és értékesítés nem oly kicsinyes dolog, a mivel foglalkozni nem volna érdemes.

De nemcsak a kitünő hús, hanem a jó bőr, szép gerezna is érdemessé teszi a házinyulát arra, hogy azt minél szélesebb körben tenyészessék.

Szöréből készülnek a legfinomabb kalapok és keptyük, a gereznáját pedig a szűcsök úgy ki tudják készíteni, hogy csak szakértő tudja a valódi és igen drága szörméttől megkülönböztetni. Az üzletek tele vannak ezzel a szép szörmével és legtöbbször mint csinesilla, vagy szibériai ezüstróka szerepelnek. Ezekért az után-

Ugyanez alkalommal a trónörökös egy vadbivalyt is megsebesített. Este egy tanyára tértek, hol a singalézek eljárták az ördögtáncot, a milyent a gonosz szellemek elűzésére szoktak táncolni. Már az éjszaka beállott, a mikor a vadon közepén, távol minden civilizált teleptől, olyan területen, melyen csak singalézek, elefántok, bivalyok, krokodilusok laknak, váratlanul civilizált intézményt juttattak a trónörökös eszébe. Két riporter sietett oda, hogy megintervjuolja. «Intervju a bungalowban, — úgymond a Napló, — alvásra való éjszaka idején, több fárasztó vadásznapi után ez már túlnagy kívánságnak tünt fel előttem s így a publicisztika kötelességű áldozatainak eredmény nélkül kellett távoznunk, hogy mértföldekre lévő éjjeli szállásukhoz jussanak.»

A ceyloni szép napok hamar véget értek. Elutazása előtt a trónörökös Kandyban misét hallgatott, melyet monsignore Zaleski indiai pápai delegátus pontifikált nagyszámú segédlettel. Nehéz szívvel távozott el trónörökösünk és társasága Ceylonból. «Nem az angyal üzött ki minket a paradicsomból, mint Ádámot, ragyogó fegyverzettel és lángharddal, hanem a kérlelhetetlen menetrend vitt el onnan. Így tehát ősatyánkhoz hasonlóan, szomorkodva hagytuk el a paradicsomot. Minden-

zatokért a szücsök igen nagy árakat kapnak. Az idősebb házinyulak bőréből pedig tartós cipő készül.

Az osztrák földművelésügyi miniszterium állattenyésztési osztálya nem rég nagy mozgalmat indított a házinyúltenyésztés érdekében. Így körülbelül 30 ezer példányban bocsátotta közre a házinyúltenyésztésről szóló füzeteket és pedig nemcsak német nyelven, hanem az Ausztriában élő különböző nemzetiségek nyelvén is. Azután az összes vasutak nagyobb állomásain falragaszokon szólítja fel a népet a házinyúltenyésztésre. Alsó-Ausztriában minden faluban hirdetik, hogy a ki házinyúltenyésztésre vállalkozik, azt az állam 50%-ban segíti. Továbbá az iskolákban szintén falragaszokon hirdetik, hogy tanítani fogják a házinyúltenyésztést is.

Ezzel kapcsolatban közhírré teszik, hogy kiküldött szakférfiak és vándortanítók fogják tanítani a házinyúltenyésztését, valamint a nyúl bőrének feldolgozását és értékesítését. Sőt a házinyúl húsának elkészítési módját is ismertetik a néppel. Minden faluban mintatenyésztő állomásokat állítanak fel, a hol a falubeliek útbaigazítást kapnak a házinyúltenyésztésről.

Végre vetített képekben előadásokat fognak tartani a házinyúl életéről, tenyésztésének berendezéséről és bőrének kidolgozásáról. Hogy pedig még nagyobb mérvben terjedjen a házinyúl tenyésztése, az állam gondoskodik tenyészállatok szétosztásáról, sőt a vágónyúl eladását a vásárcsarnokokban vagy a piacon elő fogja segíteni. Egyszersmind a nyulbőr értékesítését is támogatni fogja. Ilyformán bizonyára rövid idő alatt egész Ausztriában a házinyúltenyésztés nemcsak fel fog lendülni, hanem a köznép húsfogyasztására is becses anyagot nyújt olcsósága folytán. *Bálintffy József.*

Házinyúlnak ingyenes és kedvezményes áron való beszerzése. Ha hosszabb ideig ugyanazon vérből származó házinyulakat tenyésztünk, csakhamar azt fogjuk tapasztalni, hogy az utódok satnyábbak szüleiknél, hibás, foltos példányok akadnak közöttük, a melyek fogékonyabbak a betegségek iránt és végül szaporodási képességük is sok kívánni valót hagy hátra. A ki tenyésztésében a belső tenyésztése nyomait észreveszi a bajt vérfelfrissítéssel elháríthatja. A vérfelfrissítés valamely idegen vérű, kiváló minőségű bak beállításával történik. Idegen vérű bakot igen könnyen szerezhetünk csere útján. A ki a lakóhelyén lévő tenyésztőtől nem tud csere útján friss vérű bakot szerezni, hirdesse cserelési szándékát. A földművelésügyi m. kir. miniszterium a vérfelfrissítés, fontosságára való tekintettel megengedte, hogy vérfelfrissítés céljából bármely fajtaból való bakot ingyen kapjanak a tenyésztők. Ugyancsak megengedte, hogy a jövőben egy törzs ezüstyúl 3 K, egy törzs belganyúl 4 K kedvezményes áron szolgáltatassék ki. A melyik tenyésztőnek tehát ily célra baknyúlra volna szüksége vagy kedvezményes áron nyul-törzset kér, forduljon kívánságával levélben a Házinyúltenyésztők Országos Szövetségéhez, Budapest, Csillaghegy.

Különfélék.

A föld- és erdőbirtokosokhoz. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a lapok útján a következő kérelmet intézi az ország föld-, illetve erdőbirtokosaihoz: Hadseregünk téli hadjárat esetére a valódi tea mellett esetleg más megfelelő anyagokból, elsősorban

esetre tökéletesebb felszereléssel, mint ő, s nem is azért, hogy a termőföldön, hanem hogy az Océánon vonjunk barázdát. Ez a szántás nem is volt oly könnyű, mert a tenger erősen hullámozott útközben. Bombay felé a trónörökös Lorenz dr.-ral a Ceylonban elfogott madarakat és pillangókat tudományosan meghatározta. Este órákhosszáig állott a parancsnoki hidon, a déli csillagos égboltot vizsgálva.

Vadásztábor, az első tigriszsákmány.

Siriskában nevezetes vadászatokban vett részt trónörökösünk. Az angol vendégszeretet egyik monumentális megnyilatkozása volt ez a vadászat, mely egész kis sereget adott rendelkezésül a tigrisvadászatra. Egy völgy zöldelő keretében óriás vadásztábort rendeztek be, valóságos vászonvárost. 46 sátrat állítottak a trónörökösnek és vadásztársainak, 41-et pedig a szolgálazemélyzetnek s a konyhaszolgálatra. Valóságos sátorutca, melynek közepén virágokkal diszitett, mesterséges dombon a trónörökös lobogóját lengette a szél. Külön szalonsátor és étkezősátor állott rendelkezésére s az étkezősátor mögött, hatalmas fikuszfa árnyékában még egy mesterséges domb, melyet virág- és gyepágyak, szökőkutak és vízmedencék vettek körül. A trónörökös-

nek külön sátorszalonja is volt, a kíséreknek is külön sátraik, s valamennyi fürdőszobákkal volt ellátva. A vérbeli vadász szólal meg a trónörökösben, mikor így sóhajt fel Naplójában: «Vajha a zsákmányul jutandó tigrisek száma is arányban állana a pompával.» Mozgalmas képet mutatott ez a tábor, mely mellett egész sereg új látnivalója akadt a figyelőnek. Külön a vadászelefántok tábora hajtóival, gondozóival, aztán a tevék csoportja ápolóikkal, továbbá a lovas őrség csapata és más helyen a temételen teherhordó szekértelep a vontatósokra való zebú-ökrökkel. A vadászok, hajtók, lándzsások és teherhordók, ápolók, fölgyázók, sátor-készítők s más szolgálattelvők száma 1793 embert tesz ki. Ezen kívül volt 25 elefánt, 148 ló és 39 kutya. A tábor szekerének száma: 84. Nem kevesebb, mint 25 bódét állítottak fel a kézművesek és külöfélék elárúsítók számára.

Egy bennszülött tiszt parancsnoksága alatt 40 főből álló lovascsapat látta el a hírszolgálatokat s a postát, 72 gyalogkatonából álló kirendeltség pedig az őrszolgálatot.

A fővadászmester, Harnarain arca feltűnően hasonlított Tisza Kálmánhoz, a volt miniszterelnökhöz, úgy hogy ezt a nagyon energikus embert maguk közt Tiszának nevezte el a vadásztársaság.

a szederceserje (*Rubus fruticosus*, Brombeerstrauch, földi szeder) leveleiből készíthető teára lehet szüksége. Hogy az ily irányú szükségletről idejekorán történhessenek gondoskodás, már most, a dér beállta előtt, szükségessé vált nagymennyiségű szederlevélnek gyűjtése és szárítása. A gyűjtés és a szárítás munkáját az elemi iskolák és a középfokú tanintézetek tanuló-ifjúsága fogja tanítói és tanárai vezetése alatt elvégezni. Ezért az ország föld (erdő) birtokosaihoz azzal a kérelemmel fordulok, hogy föld (erdő) birtokaikon a tanuló ifjúságnak a gyűjtést megengedni és az ifjúságot munkájában lehetőleg támogatni sziveskedjenek.

Sajtóhiba. Kellemetlen sajtóhiba csúszott be lapunk előbbi számában, a felesketett erdőtisztek és erdőőrök adómentes szolgálati fegyverei tárgyában kiadott körrendeletbe. — A 239. oldal ötödik sorában 1879 helyett 1897 van nyomva.

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi október hóra a következő időjelzést teszi közzé: Október havának változási napjai 4—6—11—12—19—20—21—22 és 26-ikára esnek. Ezek közül a 4-iki száraz, hűvös; a 6-iki szintén ezen jellegű; a 11-iki erősen hűvös, nem lehetetlen, hogy különösen az éjjelek már hidegek lesznek széllel, de csak kevés csapadékkal; 12-ike szintén ezen jellegűt mozditja elő; a 19-iki változási nap a csapadék erősebb kifejlődését vezeti be, segíti ebben a 20-iki, mely még szelessé és hűvössé is teszi az időjárást, melyet enyhíteni fog a 21- és 22-iki, mely utóbbi a csapadék fejlődést is enyhíteni fogja. Ezek hatáskörét követőleg, de különösen a 26-iki változási nap befolyása folytán a hidegebb, szelesebb jellegű időjárás fog érvényesülni.

Október hó tehát két első harmadában még eléggé

száraz és kedvező időjárást van hivatva hozni, kivéve a 11- és 12-ike körüli napokat és inkább utolsó harmadában érvényesül jobban a csapadékos s hidegebb jellegű szelekkel vegyes időjárás.

Hivatalos közlemények.

84.017.
I/A.—3. szám.

Hirdetmény.

Az erdőéri és vadéri szakvizsgák 1914. évi október hó 19-én és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczon, Kassán, Máramaros-szigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszebenben, Temesvárott, Pécsen és Szombathelyen fognak megtartatni.

Felhivatnak mindazok, a kik az erdőéri vagy vadéri vizsgát letenni óhajtják, hogy az erre vonatkozó engedély iránt a szükséges kellekek bírását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1914. évi szeptember hó 30-ig ahhoz a kir. erdőfelügyelőséghez nyújtsák be, a melynek székhelyén vizsgát tenni kívánnak.

Budapest, 1914. évi július hó.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

71.079. szám.
1914. II/B.

Valamennyi m. kir. kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(A vadászati szerződésekből előírt kikötések teljesítése ügyében.)

A háború által teremtett rendkívüli helyzetre és kivételes állapotra való tekintettel egyes vadászterületek bérlői alig lesznek abban a helyzetben, hogy szerződéseikben biztosított jogukat kellőképp gyakorolhassák s

Tragikomikus kalandja történt a trónörökös orvosának, Bein dr.-nak. Ő is lóra pattant vadászat közben, de tüzes lova egy sűrű kaktusznövény fölé dobtá, úgy hogy az orvos tövisekkel tele tántorgott sátrába. Ott siralmas állapotban az ágyra rogyott, jajgatva, hogy egy tövis a tüdejébe hatolt és most súlyos betegség előtt áll, mely öt hetekig ágyának szegzi, sőt hazájától távol halál is érheti itt a vadonban, a hol szerető kéz nem foghatja le megüvegesedő szemét. Kétségbeesve feküdt ágyán a sajnálatraméltó ember ily szomorú gondolatok közt. A trónörökös és kísérete mély részvétellel állották körül, de néha akaratlanul is hangosan fölkaczagtak, mert siralmait hamisítatlan cseh akcentussal hallatta. Végül angol kollégája 20 tövist szedett ki a vitéz lovag testéből, a ki most megvigasztalódva föllelegzett és hallani sem akart betegségről s csakhamar visszatért jókedve.

E vadászatban lőtt először tigrist a trónörökös, a ki a néhai maharadzsa kedvelt vadászelefántján vonult a vadászatra. Egyik megkergetett tigris teljes erejéből rohant el a trónörökös előtt egy cserjésen át, 60 lépésnyire. A trónörökösnek csak annyi ideje volt, hogy mahautjára, elefánthajtójára rákiálthatott: teiró, állj!

Következő pillanatban lőtt és mint egy nyúl felbuzkázva, ott feküdt előtte a hatalmas tigris.

«Örömet az első tigrisért, melyet elejtettem, nem is tudom kifejezni; csak vadászember méltányolhatja azt az érzést, mely e pillanatban eltöltött. Vadászlegényem hatalmas vidámat kurjantott, mire az urak oda-siettek, hogy szerencsét kívánjanak.»

A vadászszerecsere kedvezett ezen a napon a trónörökösnek: még egy tigrist lőtt. Valóságos fa- és cserjelabirintusban két bambusz-törzs közt egy sárga foltot pillantott meg. Jobban megnézve a foltot, egy tigrist lát, mely éppen nézegette a trónörököst, a ki állj!-jelt ad az elefánthajtónak. Erre a tigris megfordul, a trónörökös nyomában rálő, a tigris összerogy és egy kis vágás oldalán 30 lépésnyire nagy robajjal legurul. A sűrű dzsungelben elveszti szem elől a tigrist, mely azonban pár pillanat múlva előkerül és rá akarja vetni magát a trónörökös elefántjára, ám csak egyetlen ugrása sikerül, aztán összerogy. Ebben a pillanatban kereszttül töri magát a bozóton Wurmbrand gróf, kegyelem-lövést ad a tigris fülébe s a hatalmas állat mozdulatlanul ott hever.

E közben élénk jelenet fejlődött ki; a vadászok

a szerződésekben esetleg előírt, vagy a szerződések egyes kikötései alapján előírható vadmennyiség lelovására irányuló kötelezettségeknek eleget tehesse.

Ebből kifolyólag nevezettek e kötelezettségek teljesítése alól a háború tartamára felmentem.

Mínthogy továbbá az újabban bérbeadott vadászterületek bérleti szerződéseinek 4. pontja értelmében bérlők a fővadnak lelovendő mennyiségét minden év augusztus elsejéig az illetékes erdőhatósággal egyetértőleg ivaronként megállapítani kötelesek, e kötelezettségnek azonban a jelenlegi viszonyok között önként értetőleg legnagyobb részét nem felelhetnek meg, őket ezen kötelezettség alól is feloldom s a lelovendő fővadmennyiség meghatározását s a meghatározott mennyiség lelovását a háború lezajlását követő időkre halasztom.

Ennek következtében önként értetőleg a háború tartamára felfüggesztem a szóbanforgó szerződésekben foglalt ama rendelkezést is, a mely szerint a bérlő által le nem lőtt vad a kincstári személyzet által lőhető le.

Ezen rendelkezésről a bérlők cím által értesítendőik. Budapest, 1914. szeptember 1-én.

A miniszter rendeletéből:

Roth Loránd,
miniszteri tanácsos

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter Ittu Mihály m. kir. főerdőmérnököt saját kérelmére ideiglenesen nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Radonics Vazul m. kir. erdőmérnököt Fehértemplomról Egerbe és beosztotta az ottani m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Zalay László m. kir. erdőmérnököt Csikszerezdáról Brassóba az állami erdőhivatalhoz és Vingert János m. kir. erdőmérnökgyakornokot Karánsebesről Fehértemplomba a pénztárosi teendőik ellátására.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében Kállay Dezső m. kir. főerdőőrt, az ungvári m. kir. főerdőhivatal kerületében Horváth Béla m. kir. erdőőrt, a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületében pedig Lázár János m. kir. segéderdőőrt nyugalomba helyezte.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobbarányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

O. L. Illés Nándor: «A vadőr» című könyve Nagel Ottó könyvkereskedőnél, Budapest (IV., Ferenczyek-tere 9) kapható; ára 1 korona.

Th. Gy. Mínthogy az uradalmi erdőőrök a bíróságok részéről gazdasági cselédeknek minősítettek, ennél fogva reájuk is a gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907. évi XLV. t.-cz. rendelkezései az irányadók. Ennek a törvényeknek a 49. §-a szerint: «ha a cseléd mint hadseregbeli, vagy honvéd-ujonez, vagy mint tartalékos, illetőleg póttartalékos tényleges szolgálatra, vagy mint védköteles akár részleges, akár általános mozgósítás alkalmával bevonul, a szolgálati szerződés azonnal megszűnik s azért egyik fél sem igényelhet kárpótlást».

A törvény szerint tehát a gazda nem köteles a hadbavonult gazdasági cseléd visszahagyott családjáról gondoskodni, a méltányosság azonban azt követeli, hogy a gazdasági cseléd esa-

s valami 500 hajtó a tigris köré gyűlnek, hogy lássák; a sikárik, a bennszülött vadászok régi ismerősükre találtak benne s örömben kurjantottak, kiabáltak és hajtogatták magukat, az elefántok félkörben a tigris mögé állottak, némelyik nagy izgatottságában trombitálva és túsözögve. E nagy zürzavar közt a fővadászmester elefántján, hol gratulál a trónörökösnek, hol parancsokat oszt. A trónörökös e sikerült vadászatát, mikor alig félóra alatt két tigris terített le, élete legszébb vadászemlékének mondja s Naplójában forró hálát ad érte Szent Hubertusnak. A két tigris erős, kifejlett példány volt, hibátlan bőrrel; a fővadászmester becslése szerint ötéves lehetett; Hodek, az állattömő, taxidermátor lefotografálta a triót, nevezetesen a trónörököst, a fővadászmestert és a tigris. Nagy diadallal vonultak be a vadászakba, hová a szomszéd falunak a népe is odasereglett, megnézni a zsákmányt.

Egy másik hajtás, február 25-én, Airiskínál éppen nem végződött szerencsével.

A fővadászmester semmi érdeklődést sem mutatott, a hajtók lassan és lustán haladtak előre. Mikor — úgy mond a Napló — a harmadik hajtásnál haudámban (az elefántra tett kis toronyban) időtöltésül hangosan

énekelni és tiroli módon jodelezni kezdtem. «Tisza» fölháborodással rohant oda, engem hindosztáni nyelven alaposan lehordott és kategorikusan befejezettnek nyilvánította a vadászatot. A hajtás eredménye egy sakál volt.

Érdekes jelenet történt másnap, a trónörökös megsebesített egy sakált, melyet egyik vadászelefánt megtámadott. Emelt orrmánnyal, szétterpesztett fülekkel, vágatva ment neki az elefánt a sakálnak, egyik első lábával hátradobta és szétaposta a hátsó lábával. Be-fejezve munkáját, ismét nyugodt ábrázatot vágva egykedvűen ment tovább.

*

E töredékekből, bár a legszerencsésebb fordítás sem adja vissza az eredetét, látjuk, mint olvasztja fel megfigyeléseit érző meleg szívének retortájában, ha pedig festésre kerül a sor, ebbe mártja szingazdag ecsetjét.

Az artstetteni kriptában szunnyadó királyi vadász szívé már nem hevíti a vadászat oly sok boldogságot s örömet kínáló élvezete.

ládja az alatt az idő alatt, a míg a cseléd védkötelezettségének tesz eleget, kenyér nélkül ne maradjon, s hogy róla a gazda úgy lakás, mint a megélhetés tekintetében kellőképpen gondoskodjék.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

49 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, hat gimnáziumot végzett, szakvizsgázott erdőőr, ki magánuradalmakban mint erdőőr és felügyelő, továbbá gazdaságban mint tiszt volt alkalmazva, az erdészet, mezőgazdaság és irodai teendőkben teljesen jártas, megfelelő állást keres. Címe: Petrovits Gábor szakv. erdőőr Técső, (Máramaros megye). (50.)

Uradalmi erdészi, segéderdészi, vagy fővadászi, főerdőri állást keres szakvizsgázott, az erdészet minden ágában jártas, irodai teendőkben is gyakorlattal bíró egyén. Esetleg több ezer koronás óvadékot is képes letenni. Címe a szerkesztőségnek megtudható. (51.)

Intelligens, négy gimnáziumot és erdőri szakiskolát végzett, kitűnő eredménnyel szakvizsgázott 19 éves, erős testalkatú, némileg románul és németül is beszélő feltétlenül megbízható egyén, azonnali belépésre megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnek megtudható. (52.)

HIRDETÉSEK

Új gyakorlati módszer! Biztos golyólövés útmutatója 1+20. Klespitz, Gosztola (Zala megye). (1.XXIV.7.)

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak**, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmányutca 6. sz.) az alábbi kedvezményes áron rendelhetők meg:

- Bölcszézi Belházy Emil:** Az erdőrendezés tan kézikönyve. Ára 6 K.
- Fekete Lajos:** A tölgy és tenyésztése. Ára 4 K.
- Erdőrendezés tan. Ára 9 K.
  - Erdőértékszámítás tan. Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)
  - Erdészeti nyereségszámítás tan. Ára 3 K.
  - A száraló erdők berendezése. Ára 90 f.
- Fekete L. és Mágócsi Dietz S.:** Erdészeti növénytan. (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.
- Gaul Károly:** Hazánk házi faipara. Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
- Gellért József:** A bükk-tüzi romlása s az ellene való védekezés. Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.
- Horváth Sándor:** Erdészeti zsebnaptár. Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
- Kövesi Antal:** Erdészeti géptan. Ára 4 K.
- Márton Sándor:** A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Ára 4 K 80 f.
- Pécs Dezső:** A külföldi fafajok megtelepítése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
- Pohl János:** Tangenstáblázatok. Ára 1 K.
- Tagányi Károly:** Magyar erdészeti oklevéltár. 3. kötet. Ára 20 K.
- Tomsányi Gusztáv:** Erdei facséméték nevelése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: Rendszeres növénytan. I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: Az akácfa monografiája. Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: Fából készített cukor és alkohol. Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendelekek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Söltz Gyula: Erdőbecslés tan. Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbányán.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezésünk fejlesztéséről. Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnóca, Bars megye.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezés tan. Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnóca, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sóbó Jenő: Erdészeti építés tan. I. R. (1. és 2. kötet) Közép- és hidegépítés tan. Ára 11 K 20 f. II. R. Út-, vasút- és hidegépítés tan. Ára 12 K.

Tomasovszky Imre: Az erdőaltiszt védkerületi teendői. Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: Erdőművelés tan. Ára 7 K.

Vadas Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője. Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: A magyar állam erdősegeinek gazdasági és kereskedelmi leírása. 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földművelésügyi minisztérium.)

Bedő Albert dr.: Az erdőőr vagy az erdészet alapvető kérdéseiben és feleletekben. Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: Értekezések az erdőrendezés köréből. Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Békó Albert: Útmutató erdei facséméték nevelésére és az azokkal való bánásra. (Kapható a m. kir. földművelésügyi minisztérium könyvtárában — Budapest, V., Országház-tér). Addig a míg a készlet tart, érdeklődőknek ingyen megküldetik.

Cseti Ottó: Általános földmérés tan. Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: Az erdők berendezése. Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Népszerű erdészeti növénytan. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tüllevelek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Erdészeti talajtan. Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: Grafostatika és vasserkezetek. Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricsek Adolf: A magyar birodalom fontosabb fásnővényeinek mag- és terméshatározója. Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Stark Dezső: A vadász-vizsla. Gyakorlati útmutató a vizsla-nevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Patria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: Az erdőhasználat tan kézikönyve. Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: Erdővédelem tan. Ára 5 K 40 f. (Kapható u. o.)

Tomasovszky Imre: Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendelekek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz. Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: A bükkfa korhadása és konzerválása. Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése. Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi minisztériumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtablák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi minisztériumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési tablák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezőse, Jolsva, Gömör-megye.)